

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København

Stormgade 2-6
1470 København K
Tlf. 3392 2800
Fax 3392 2801
kebmin@kebmin.dk
www.kebmin.dk

Statsrevisorernes beretning nr. 11/2012 om tilskud til forskning, udvikling og demonstration på energiområdet

Ministeren

27-09-2013

Statsrevisorerne har med brev af 30. maj 2013 fremsendt beretning nr. 11/2012 af 22. maj 2013 om tilskud til forskning, udvikling og demonstration på energiområdet til ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelser og til klima-, energi- og bygningsministeren og bedt om at modtage en redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til.

Da beretningen vedrører energiforskningsprogrammer både i Klima-, Energi- og Bygningsministeriet (KEBMIN) og Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser (FIVU) og samspillet mellem disse, er det fundet mest hensigtsmæssigt at udarbejde én fælles redegørelse for de 2 ministerområder. Der fremsendes derfor enslydende svar fra begge ministre, der dækker begge ministerområder.

Vi er enige med Statsrevisorerne i vigtigheden af, at programmerne følger op på resultaterne og indsamler viden om effekterne af tilskuddene til forskning, udvikling og demonstration i det omfang, dette er muligt. Resultaterne vil endvidere fremadrettet kunne anvendes som led i styringen af programindsatsen.

I det følgende redegøres der for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen og Statsrevisorernes bemærkninger har givet anledning til.

1. Evaluering

Statsrevisorerne anbefaler, at ministerierne evaluerer effekterne af energiforskning, -udvikling og -demonstration på tværs af ministerier og tilskudsydere.

Vi vil på baggrund af anbefalingen indledningsvis igangsætte en forundersøgelse med henblik på at afdække, hvordan der kan foretages en

evaluering af støtten til forskning, udvikling og demonstration inden for energiområdet, der tager højde for energiprogrammernes forskellige formål og mål. I den forbindelse vil vi invitere Rigsrevisionen til en dialog om tilrettelæggelsen af evalueringen.

Derudover vil vi med udgangspunkt i en række nøgleindikatorer løbende monitorere, hvordan energiforskning, udvikling og -demonstration i Danmark klarer sig i en international sammenligning.

Som led i samordningsprojektet (se punkt 3 nedenfor) vil alle KEBMIN's programmer fremover blive evalueret hvert fjerde år. Programmerne vil desuden udvikle fælles metoder til valide effektivurderinger med henblik på løbende at opgøre resultaterne af den samlede programindsats.

Harvard Business School gennemførte i 2012 en evaluering af Højteknologifonden, og Rigsrevisionen fremhæver, at denne metode bidrager til høj validitet i forhold til vurdering af støtte til virksomheder. Ud over de nævnte tværgående analyser vil der ligeledes fortsat blive foretaget forskellige evalueringer af de forskningsaktiviteter, som støttes af Det Strategiske Forskningsråd.

2. Styring af tilskud til forskning, udvikling og demonstration

Statsrevisorerne anfører, at styringen af tilskud til forskning, udvikling og demonstration har været utilfredsstillende med henvisning til, at ministerierne ikke har fastsat en samlet strategi eller konkrete mål for området, hvilket gør det vanskeligt at evaluere resultaterne.

Rigsrevisionen konkluderede i sin beretning, at KEBMIN og FIVU til en vis grad styrer og administrerer de konkurrenceudsatte offentlige midler til forskning, udvikling og demonstration på energiområdet effektivt.

Vi tager kritikken til efterretning. Samtidig er det dog vores opfattelse, at regeringen har fastlagt klare målsætninger for udviklingen af energiområdet, som sammen med FORSK2020 udgør det nødvendige grundlag for prioriteringen af midlerne til forskning, udvikling og demonstration.

Regeringen indgik i marts 2012 en bred energiaftale med Venstre, Dansk Folkeparti, Enhedslisten og Det Konservative Folkeparti for perioden 2012-2020. Aftalen udstikker retningen for de energipolitiske prioriteringer frem mod 2020, og den indeholder desuden en række konkrete delmål, som peger på forskellige nødvendige indsatser, herunder at der fastholdes et højt niveau af forskning og udvikling. På længere sigt har regeringen endvidere som retningsgivende for udviklingen af energisystemet og de nye energiteknologier fastsat en målsætning om, at energiforsyningen i 2035 skal være 100 procent baseret på vedvarende energi, hvad angår el og varme samtidig med, at en fortsat høj forsyningssikkerhed sikres, så at Danmark i 2050 skal være helt uafhængig af fossile brændsler.

De overordnede energipolitiske målsætninger om uafhængighed af fossile brændsler er grundlaget for beskrivelsen af forskningstemaet om fremtidens energiteknologier og -systemer i FORSK2020, som er rammen for Det Strategiske Forskningsråds udmøntning af finanslovsbevillingen til strategisk energiforskning. FORSK2020 er udarbejdet på baggrund af en bred dialogproces med forskningsinstitutioner, erhvervsliv, myndigheder mv. Højteknologifondens formål er at styrke vækst og beskæftigelse ved at understøtte Danmarks udvikling som højteknologisk samfund.

Det er således vores klare opfattelse, at programmerne indretter den konkrete udmøntning af midlerne efter de politiske fastsatte målsætninger.

Den konkrete beslutning om prioritering af støttemidler under energiprogrammerne foregår i henhold til lovgrundlaget for programmernes virke og efter et politisk armslængde-princip. Dette princip ønsker vi at fastholde, idet det er med til at sikre en transparent beslutningsproces og åbenhed om støttekriterierne til gavn for ansøgerne og den samfundsøkonomisk bedst mulige anvendelse af de offentlige midler.

En ændring i retning af stærkere politisk styring fra ministerierne vil bryde med den hidtidige praksis, der hviler på et bredt politisk flertal i Folketinget. Der henvises i øvrigt til Rigsrevisionens beretning side 15, der præciserer, at: "de strategiske overvejelser må nødvendigvis tage udgangspunkt i de enkelte tilskudsyderes regelgrundlag og de bindinger, det giver i forhold til at koordinere indsatsen. Det gælder fx lov om EUDP og Det Strategiske Forskningsråds bindinger i forhold til FORSK2015 og FORSK2020".

Energiprogrammerne har drøftet, at en indsats inden for de tre områder: Energireovering af eksisterende byggeri, Smart Grid og lagring af energi vil være af betydning for realiseringen af de energipolitiske mål på kortere sigt, hvorfor der kan være behov for særlig opmærksomhed om udvikling og demonstration på disse områder. Ordningerne vil samarbejde om at styrke opmærksomheden herpå og styrke synergien mellem igangsatte forskningsaktiviteter på områderne og nye udviklings- og demonstrationsaktiviteter.

3. Administration af tilskud til forskning, udvikling og demonstration
Statsrevisorerne anfører, at Klimaministeriets og Uddannelsesministeriets administration af disse tilskud på energiområdet er mindre effektiv.

Rigsrevisionen konkluderede i sin beretning, at tilskudsydernes administration til en vis grad sikrer et effektivt system for konkurrenceudsatte offentlige midler til forskning, udvikling og demonstration på energiområdet. Rigsrevisionen anbefaler, at ministerierne arbejder på så vidt muligt at ensarte administrationen på tværs af ministerierne, selv om det nuværende system gør det vanskeligt.

Vi tager kritikken til efterretning. Vi er enige i, at de administrative procedurer skal være enkle, og i at de skal være så ensartede som muligt på tværs af de 2

ministerområder under hensyntagen til de bindinger, som måtte udspringe af forskelligartet lovgrundlag og formål.

Regeringen har i december 2012 som en del af innovationsstrategien og med et politisk udspil i juni 2013 foreslået en reform af forsknings- og innovationssystemet på FIVU's område, der varetager investeringer i forskning drevet af samfundsudfordringer, teknologiudvikling og innovation. Konkret sammenlægges Det Strategiske Forskningsråd, Højteknologifonden og Rådet for Teknologi og Innovation i én fond. Udover det overordnede mål om at store offentlige investeringer i forskning og innovation i øget omfang skal bidrage til vækst og beskæftigelse, skal reformen skabe et mere enkelt og fleksibelt system med færre bevilgende organer. Der pågår politiske forhandlinger om dette initiativ.

Derudover bemærkes det, at der i 2012 under FIVU blev iværksat en proces, hvor forskellige innovations- og udviklingsprogrammer jævnligt mødes for at udveksle erfaringer om "best practice" for administration og evaluering. KEBMIN deltager i dette arbejde.

I regeringens innovationsstrategi fremgår det endvidere at innovationsordningernes administration skal forenkles. Der er særlig fokus på samarbejdsflader mellem innovationsordninger, forenkling og ensartning af ordninger, service og kommunikation til brugerne samt større effekt af midlerne via blandt andet fælles metodedesign for evalueringer.

Hvad angår KEBMIN's støtteprogrammer, blev der i foråret 2013 under det såkaldte Samordningsprojekt foretaget en grundig gennemgang af de administrative procedurer på tværs af programmerne med henblik på i størst muligt omfang at ensarte administrative regler, ansøgningskemaer mv. til gavn for brugerne. Der er udarbejdet en handlingsplan for samordningen, som vil blive iværksat i efteråret 2013.

Desuden er FIVU i gang med en større forvaltningsreform med en omfattende digitalisering af de administrative procedurer. Det vil gøre det lettere for ansøgerne, bevillingsmodtagerne og administratorerne på forskningsinstitutionerne løbende at indberette og følge deres sag. Endvidere er der allerede indført ensartede procedurer på tværs af Det Strategiske Forskningsråds programkomiteer på de forskellige faglige områder.

I øvrigt bemærkes, at dansk forskning, udvikling og demonstration ligger helt i top i internationale sammenligninger, jf. også bilag 2 i Rigsrevisionens beretning. Ligeledes ligger forskningsrådenes succesrater i internationalt perspektiv nogenlunde på niveau med sammenlignelige ordninger. Fx har ERC (European Research Council) en succesrate omkring 10- 15 procent.

4. Andre kommentarer

Der gøres opmærksom på, at der i punkt 14 i beretningen er en meningsforstyrrende fejl, idet det fremgår, at Det Strategiske Forskningsråds projekter ofte kun inddrager forskere. Det er ikke korrekt. I den undersøgte periode har der været virksomhedsdeltagelse i hovedparten af bevillingerne i Det Strategiske Forskningsråd, men virksomhederne finansierer typisk selv deres deltagelse, hvilket betyder, at *hovedparten af bevillingerne* er givet til forskere.

Afslutningsvis skal det bemærkes, at der i Rigsrevisionens beretning har været rejst nogle specifikke kritikpunkter vedrørende enkelte programmets administration. Vi kan oplyse, at administrationspraksis er blevet justeret i overensstemmelse med Rigsrevisionens kritik.

Med venlig hilsen

Martin Lidegaard

Kopi til:

Rigsrevisor,
St. Kongensgade 45, 4. sal
1264 København K.